

PHILOLOGY

UDC 811.161.2'42

EOI 10.11232/2663-4139.09.06

ЕМОДЗІ ЯК ПРОЯВ КРЕОЛІЗАЦІЇ У СТУДЕНТСЬКІЙ БЛОГОСФЕРІ

ТРОФІМЧУК Валерія Вікторівназдобувачка вищої освіти гуманітарного факультету
Національний університет «Острозька академія»**НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:****МАКСИМЧУК Віталій Васильович**кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури
Національний університет «Острозька академія»

УКРАЇНА

Анотація.

У статті проаналізовано явище емодзі як різновиду креолізації в блогі студентки Національного університету «Острозька академія» Лади Войтко. З'ясовано, що таке креолізація тексту та проаналізовано досягнення останніх років у цій царині. Описано різновиди емодзі, які найчастіше використано в інтернет-блогосфері та їх семантику.

Ключові слова: інтернет-текст; креолізований текст; блог; Лада Войтко; емодзі.

Постановка проблеми. На сьогодні глобалізація охопила майже всі сфери суспільного життя, зокрема політику, економіку, науку та ін. Не минуло це й мовознавчі дисципліни, які зачепила масова візуалізація. Нині поява візуальних елементів у повідомленнях стала нормою, адже змінився підхід до інтерпретації багатьох проблем лінгвістики тексту. Останнім часом дослідники почали вивчати способи передачі та сприйняття інформації, особливо за допомогою семіотично ускладненого, або креолізованого тексту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У мовознавчій літературі засвідчено багато термінів, за допомогою яких науковці намагаються вказати саму суть та особливості цього виду тексту: семіотично ускладнений текст (А. В. Протченко), гетерогенний текст (І. В. Рогозіна, О. В. Сергєєва), полікодований текст (Г. В. Ейгер, В. Л. Юхт), семантично збагачений текст (П. Д. Чигаєв), ізовербальний комплекс (А. А. Бернацька), ізоверб (А. В. Михєєв), креолізований текст (Ю. А. Сорокін, Є. Ф. Тарасов) та ін. Ці поняття підкреслюють, що сучасні тексти містять не лише традиційний мовний код, а й візуальні елементи.

© Трофімчук В.В., 2020

© Trofimchuk V., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<https://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.09.06>

На думку мовознавців, термін «креолізація» означає «комбінування засобів різних семіотичних систем у комплексі, який відповідає умовам текстуальності» [1]. Під поняттям «креолізований текст» (О. Є. Анісімова, М. Данесі, Дж. Астероф, Б. Дане та ін.) розуміють текст, що складається з двох негомогенних частин: вербальної (мовної/мовленнєвої) і невербальної (належить до інших знакових систем, ніж природна мова) [2, с. 75].

Проте в інтернет-лінгвістиці, у якій і відбувається дослідження креолізованих текстів, цей вид розглядають у вузькому розумінні як текст змішаного типу, що містить вербальний та іконічний, тобто образотворчий елементи [3]. Іконічний компонент може бути представлений такими класами авербальних знаків:

- 1) натуралістичними (фотографії, малюнки з натури, фігури, схеми);
- 2) художніми (картинки, витвори образотворчого мистецтва);
- 3) художньо-символічними (карикатури, шаржі, гротески і т.д.);
- 4) символічними (знаки-формули) [3].

Сьогодні креолізовані тексти функціують у всіх сферах людського життя. Зокрема, це наукові, публіцистичні, технічні статті, різноманітні інструкції, реклами, плакати, комікси, ілюстровані роботи художньої літератури, а також, інтернет-тексти та блоги.

Постановка мети і завдань. Зважаючи на те, що в останні роки інтернет-лінгвісти (С. Гвідо, М. Д. Дяченко, М. В. Жижина) особливу увагу звертають на блоги й особисті вебсторінки, їх призначення та вплив на читача, актуальним постає функціонування креолізованих текстів у студентській блогосфері. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Сукупність усіх блогів в Інтернеті називають блогосферою. Блог функціює в багатьох формах, стосується різних тем і, безумовно, відрізняється якістю контенту. Студентський блог – це ресурс/сторінка в інтернеті, автором якого є студент, а головним змістом – регулярно поновлювані записи, зображення, мультимедіа. Ведення блогів забезпечує місце для практики студентам-філологам. Як блогери, молодь розвиває свої навички роботи з мовою, формує критичне мислення та власне бачення світу.

Для аналізу ми обрали блоги першокурсників Національного університету «Острозька академія» (НаУОА), адже цей ЗВО став першим в Україні, що запозичив цю практику в закордонних університетів. Студенти описують в онлайн-щоденниках своє академічне життя, побут, емоції та враження від навчання та спілкування з одногрупниками, події, що відбувалися в НаУОА, гуртожитські будні тощо. На сьогодні на сайті <https://vstup.oa.edu.ua> розміщено 41 студентський блог. Оскільки, з-поміж іншого, їхня мета – привернути увагу абітурієнтів до університету, то ми обрали саме цей ресурс.

Джерельною базою дослідження слугувала блогосфера студентки Національного університету «Острозька академія» Лади Войтко [4], у якій використано різні види авербальних знаків, а саме: шрифт тексту, фотоматеріали, емотикон, емодзі

тощо. З-поміж засобів креолізації значне місце посідають емодзі, адже трансформація цифрової мови зумовила значне використання цих символів в інтернет-текстах, які слугують платформою для появи нової штучної мови. Проаналізувавши студентський блог, можна виявити приховану семантику цих символів.

Мета нашого дослідження – розглянути прояви креолізованого тексту у студентській блогосфері, простежити явище емодзі як різновиду креолізації текстів.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

1) проаналізувати емодзі як структурно-функційний різновид візуальних елементів креолізованих текстів;

2) окреслити специфіку емодзі, використаних у студентській блогосфері, зокрема в текстах Лади Войтко.

Виклад основного матеріалу. Емодзі – це мова ідеограм і смайликів, яку використовують в електронних повідомленнях і на вебсторінках. Практика засвідчила, що емодзі часто розуміють неправильно. У деяких випадках це непорозуміння викликане тим, як реципієнт трактує фактичний дизайн знака [5]. Це пов'язано з культурною та контекстною інтерпретацією. Коли автор обирає символ, то він керується певною ситуацією, але один і той самий персонаж може викликати неоднакові почуття у свідомості реципієнта [6]. В інших випадках надіслані емодзі не відображаються так само в адресата, як в адресанта [7], що залежить від технології та брендингу. Коли автор повідомлення вибирає емодзі зі списку, він зазвичай закодований неграфічно, і якщо автор та читач не використовують одне і те саме програмне забезпечення або операційну систему, то пристрої зчитування можуть візуалізувати одні й ті самі емоції по-іншому. Невеликі зміни в погляді персонажа можуть повністю змінити його сприйняття в адресата (див. табл. 1).

Таблиця 1

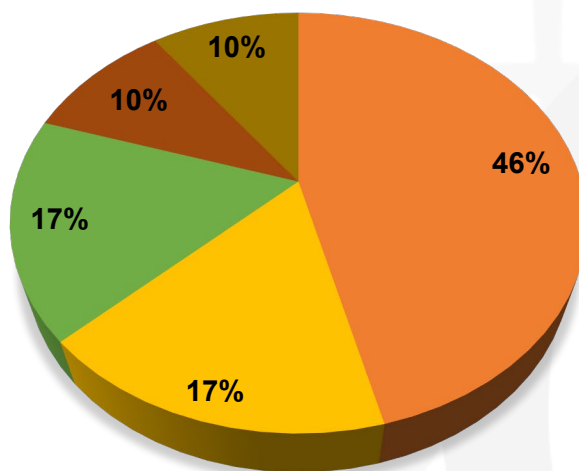
Дизайн емодзі залежно від операційної системи

Unicode емодзі	Apple	Samsung	Google	Назва (згідно з "Емоjіpedia" Дж.Берга)
U+1F609				Обличчя, яке підморгує
U+1F601				Блискуче обличчя з усміхненими очима
U+1F60A				Усміхнене обличчя з усміхненими очима

U+1F60F				Обличчя, яке самовдоволено посміхається
U+1F914				Обличчя, яке думає

Проаналізувавши емодзі в інтернет-текстах студентки НаУОА Лади Войтко, ми вирізнили їх: за частотою використання та категоріями. За частотою використання емодзі виокремлено засвоєні – ті, які використано стабільно, та незасвоєні – ті, які використано рідше. У блозі авторки засвідчено 204 емодзі, з-поміж яких найчастотніші такі (див. рис. 1).

■ U+1F609 ■ U+1F601 ■ U+1F60A ■ U+1F60F ■ U+1F914

Рис 1. Частота вживання емодзі в блогосфері Лади Войтко.

За призначенням виокремлено такі групи емодзі:

- 1) емодзі, що відображають почуття та людей (😊, 🧑);
- 2) емодзі, які відображають природу та їжу (🌸, 🍎);
- 3) емодзі, які відображають подорожі й події (🗺️, 🎉);
- 4) емодзі-об'єкти та символи (💻, ❌).

Кожен емодзі має свою семантику, проте в контексті він може набувати зовсім інших ознак.

1. Жовте обличчя з легкою посмішкою, яке підморгує лівим оком, може сигналізувати про жарт, флірт, прихований сенс або загальну позитивність. Семантика може змінюватися: від грайливого і ласкавого характеру до

іронічного [8]. У блозі студентки – найчастіше вживаний емодзі (46%). Авторка використовує його для:

— ствердження дійсності: *Коли тобі, любий першокурснику, скажуть, що студентські роки найкращі, ... Вірю, що ти зробиш правильний вибір, бо свій я вже зробила;*

— прощання з читачами: *Сподіваюсь, кожен з вас знайшов щось для себе! Час прощатись, тому. Ще почуємось!;*

— позитивного сприйняття тексту: *Guten Tag, meine Freunde! Wie geht's?;*

— прохання та пропозиції: *У наступному блозі планую розповісти вам декілька фішок про те, як поєднувати навчання та свій spare time, адже почасти ... на другому тижні навчання це буває дуже непросто. Цікаво? Залишайтеся зі мною. Отож, руханка...;*

— іронії: *...фонетика, на якій ми навчилися правильно(!) вимовляти звук ,th' (Вам здається, що це легко, завітайте у фонолабораторію);*

— натяків: *...схожу програму дня Фрешерів для вас, любі абітурієнти! Тому готуйтеся, it seems to be fascinating;*

— почуття гордості: *Пишаюсь своїм РГМ, family найпотужніша, найорганізованіша та найдружніша! RGL, I'm hugely proud of you all!*

Незважаючи на те, що авторка послуговується цим емодзі в різних контекстах, його семантика залишається в межах тої, яка вказана в «Енциклопедії емодзі» Дж. Берга.

2. Жовте обличчя з усміхненими очима та широкою відкритою усмішкою, яка показує верхні зуби. Часто передає емоції щастя та добродушного ставлення [8]. У блогах студентка вживає цей емодзі, надаючи йому такої семантики:

— емоції надії: *Проте, відверто кажучи, прокидатись о 5 ранку не так уже й важко. Можливо, тому що це було лише єдиний раз за цей навчальний рік, I hope;*

— «локальні» жарти: *Відгадавши останню загадку, ми дійшли до нашого пункту призначення – аудиторії ПЗ. Саме ця аудиторія бачила, як ми замішували cho-co-late;*

— сарказм: *Якщо Ви прочитали це слово не як «лайкн», вітаю, це була Ваша перша помилка;*

— емоції провини: *..., що «Shevron» чи «Khurma» (Боже, пробачте, Ольго Олександрівно), то боюсь Вас розчарувати, але ні.;*

— емоції радості та щастя: *Цього тижня наш beloved Ліам розпрощався з A-12 ... він тепер може похизуватись знанням української традиційної кухні, українськими відповідниками англійських слів та його улюбленою фразою: «От халепа!».*

Характерною особливістю цього емодзі є те, що попри позитивне значення, його використано і під час прихованих насмішок, сарказму і критики. Проте, уживаючи цей символ із такою метою, адресат сприймає символ не так різко, аніж коли в подібному контексті буде вжито відповідний емодзі з іншою семантикою.

3. Жовте обличчя з усміхненими очима і широкою закритою посмішкою, геть до рум'яних щік. Часто висловлює щастя і теплі, позитивні почуття [8]. Студентка використовує цей емодзі для:

— привітання: *Привіт, мої любі читачі!*;

— вираження теплих почуттів: *Щодо новин тижня – ... завітав гурт ,Шосте чуття'...Ще одна прекрасна зустріч у стінах альма-матері!*;

— прощання: *На цій ноті прощаюсь з вами до наступного тижня. Побачимось? Ні, ще почуємось;*

— вираження емоцій доброзичливості: *Усі команди дали чудовий performance, тому переможцем можна вважати кожну збірну;*

— щирої мотивації: *Пам'ятай, 17 буває лише раз! Тому лови усі можливості, моменти...;*

— вираження почуттів суму: *У нас найкраща викладачка латинської...Нам вас не вистачатиме!;*

— легкої іронії: *Раджу ходити на такі заходи задля простого підвищення культурного рівня, бо як інакше бути елітою ОА?;*

— вираження емоцій щастя: *Проте А-12, full of love, чекатиме на Ліама у наступному році – він обіцяв повернутись!.*

У блозі цей емодзі використано і для привітання, і для прощання, що свідчить про те, що цьому символу властива енантіосемія, тобто особливість означати протилежні поняття. Це можна пояснити тим, що загальна семантика емодзі – це доброзичливе ставлення до когось або чогось. Коли авторка використовує цей символ у блозі, то вона намагається довести, що цінує читацьку аудиторію. Саме із метою демонстрації такого ставлення, Л. Войтко вживає цей емодзі і на початку своїх текстів, і наприкінці.

4. Жовте обличчя з хитрим, самовдоволеним або пустотливим виразом обличчя. Ознаки: напівпосмішка, підняті брови та очі, які дивляться вбік.

Використовують для передавання флірту або з метою сексуальної інсинуації [8]. У текстах студентки набуває таких відтінків:

— іронії: *Завдяки ЗНО ти навчишся використовувати свій час, що стане неодмінною звичкою, та направляти його у правильне русло (пам'ятаєш наголос у цьому слові?);*

— інтриги: *Тоді моя вам порада – чекайте наступного блогу, у якому я розповім вам свої особисті фішки при написанні есе, які, до слова, допомогли мені написати твір на ЗНО на максимальну кількість балів;*

— прихованого сарказму: *Ось ще підбірка слів:aisles («ейлз» «айлз»), laundry («лаундрі» «ло:ндрі» ... та tomb («томб» «тьюм»). Ну як, ваше ставлення до ніби «простих» слів змінилось?;*

— поради, яка принесе користь: *Будь ласка, не забувайте відвідувати півгодинні заняття з фонки, адже потім Вам буде простіше з вимовою та, як не дивно, з додатковими балами.*

В аналізованій блогосфері цей емодзі відрізняється своїм значенням від енциклопедичної семантики. Його зазвичай ужито для вираження конкретного типу емоцій, зокрема іронії та сарказму, а не для вияву сексуальної інсинуації. Хоча помітний легкий флірт із читачем.

5. Жовте обличчя зі зморщеними бровами й поглядом вгору, яке опирається підборіддям на великий і вказівний пальці. Показує людину, яка розмірковує або заглиблюється в думку. Часто використовують для того, щоб передати зневажливе ставлення до чогось чи когось, ніби кажучи «хм, я не знаю про це». Емоційний відтінок багатогранний: серйозний, грайливий, спантеличений, скептичний чи насмішливий характер [8]. У блозі Лади Войтко цей символ має такі значення:

— роздумів: *Мій блог сьогодні перевершив сам себе – хотіла подати Вам менше матеріалу та більше власних вражень, а вийшло навпаки;*

— створення інтриги і напруженої атмосфери: *Що ж трапилось зі студентами РГМу? Чому першокурсниця написала такий заголовок блогу? Що, врешті-решт, відбувається у того РГМу?!*

Окрім того, авторка дещо розширює семантику цього символу, надаючи йому відтінку інтриги й напруженості, про що не вказано в «Енциклопедії емодзі» Дж. Берга. Це свідчить про те, що незалежно від традиційних значень, семантика емодзі різноманітна і залежить від контексту та ситуації.

За призначенням вирізняють чотири групи емодзі: ті, що відображають почуття та людей; ті, які віддзеркалюють природу та їжу; ті, які відображають подорожі й події; емодзі-об'єкти та символи.

Перша група – це анімований емотикон, який віддзеркалює різноманітні людські емоції та символи на позначення людей, особливостей їхньої зовнішності, віку, статі, професійної діяльності тощо. Із 2016 року на різних платформах почали з'являтися символи на позначення людських особливостей, зокрема статі, кольору шкіри і волосся та інше. Наприклад, емодзі «жінка, яка знизує плечима» в «Енциклопедії емодзі» Дж. Берга – це синтез емодзі «людина, яка знизує плечима», який там же визначено, як «людина знизує плечима, щоб указати на недостатнє знання з певної теми, або на відсутність хвилювань з приводу результатів ситуації», та жіночого знаку [8]. У блозі Л. Войтко цей емодзі використано з такою самою семантикою, що вказує на традиційність його значення: *В Україні різниці немає, ... , це означатиме, що Ви вважаєте людину розумною та повністю погоджуєтесь із її точкою зору. Ось така цікава Канада.*

До другого різновиду належать знаки, які відображають природу, зокрема флору та фауну планети, різні стихійні явища й зображення продуктів харчування та напоїв. Найчастіше цей вид використовують для візуального відображення конкретного слова в тексті. Зокрема, з такою метою їх ужито і в аналізованій блогосфері: *«Якого кольору шкіра у полярного ведмеда? » – Не біла, ..., а.. чорна!*

Третій клас становлять емодзі, які стосуються подорожей і різних видів активності. Це, зокрема, символи на позначення транспорту, різних культурних пам'яток, атрибутів спортивних і культурних подій, свят тощо. Наприклад, емодзі «хлопавка» використовують для передавання привітань як у новорічну ніч, дні народження, дні весілля, випускні, так і в інші особливі випадки чи добрі часи загалом [8]. У текстах Л. Войтко семантика цього символу дещо розширена, адже авторка надає йому відтінок побажань і сподівань: *Сподіваюсь, цей тиждень був плідним на нові знання та нові емоції, адже першокурсники нарешті почали навчальний семестр!*

Четверту групу становлять емодзі, які відображають різні об'єкти та символи, а саме: предмети людської життєдіяльності, елементи одягу, знаки зодіаку, емодзі-числа, прапори і т. д. Залежно від різновиду конкретні символи вживають із різною метою. Зокрема, емодзі «знак оклику» в блогосфері використано, щоби привернути увагу до певної інформації: *Disclaimer: It will totally change your life.* А емодзі «пам'ятка», яким, зазвичай, послуговуються для відображення процесу запису будь-якої інформації чи схвалення отриманого [8], у контексті фактично відображає конкретне слово: *Запишіть.*

Висновки. Отже, аналіз студентської блогосфери свідчить, що в сучасному інтернет-дискурсі візуальний вигляд та естетика тексту має важливе значення. Ґрунтовне вивчення креолізованих текстів у студентській блогосфері Лади Войтко уможливило визначити частоту вживання емодзі та структурувати їх за групами, а саме: емодзі, що відображають почуття та людей; емодзі, які віддзеркалюють природу та їжу; емодзі, які відображають подорожі й події; емодзі-об'єкти та символи. Семантика емодзі засвідчує, що у звичних тлумаченнях цих символів з'являються нові відтінки, які дають змогу глибше осягнути зміст студентської блогосфери. Зокрема, емодзі U+1F601 використано для прихованої насмішки та критики, символу U+1F60A властиве явище енантіосемії, адже його вжито як для привітання, так і для прощання з читацькою аудиторією, а знак U+1F60F зовсім відрізняється своєю семантикою від загальноенциклопедичної, підкреслюючи емоції іронії та сарказму.

Загалом, дослідження емодзі та візуалізації інформації становить новий етап у вивченні невербальних компонентів креолізованих текстів. Перспективним вважаємо подальше дослідження емодзі на матеріалах сучасних студентських блогів, адже подібні наукові розвідки дадуть змогу простежити формування нової штучної мови та стануть підґрунтям для розвитку української інтернет-лінгвістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Бабаев К. В. (2014). Креолизация языков [Электронный ресурс]. Вилучено з: <http://postnauka.ru/video/23464>
- [2] Ворошилова М. Б. (2003). Креолизованный текст: аспекты изучения. Екатеринбург: Изд-во Урал. гос. пед. ун-та, (20), 75-76.

© Трофімчук В.В., 2020
© Trofimchuk V., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.09.06>

- [3] Лутовинова О. В. (2009). Лингвокультурологические характеристики виртуального дискурса. Волгоград: Изд-во ВГПУ «Перемена».
- [4] Блог студентки Національного університету «Острозька академія» Лади Войтко [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vstup.oa.edu.ua/блоги-першокурсників/лада-войтко/>
- [5] Larson, Selena (April 11, 2016). «Emoji can lead to huge misunderstandings, research finds». Daily Dot.
- [6] «What the Emoji You're Sending Actually Look Like to Your Friends». Motherboard.
- [7] Miller, Hannah (April 5, 2016). «Investigating the Potential for Miscommunication Using Emoji». GroupLens.
- [8] Burge, Jeremy. (2013). «Emojipedia».

EMOJI AS A MANIFESTATION OF CREOLIZATION IN THE STUDENT'S BLOGOSPHERE

TROFIMCHUK V., *student of Faculty of Humanities*
National University «Ostroh Academy»

SCIENTIFIC ADVISER:

MAKSYMCHUK V., *Ph.D. (Philology), Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature*
National University of Ostroh Academy

UKRAINE

Abstract. The article analyzes the phenomenon of emoji as a kind of creolization in the blog of a student of the National University «Ostroh Academy» Lada Voitko. It was found out what is the creolization of text, and the achievements of recent years in this field are analyzed. The types of emoji that are most commonly used in the online blogosphere and their semantics are described.

Keywords: *Internet text; creolized text; blog; Lada Voitko; emoji.*

© Трофімчук В.В., 2020
© Trofimchuk V., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.09.06>